

Regeringens proposition

2002/03:39

Ändringar i foderlagen, m.m.

Prop.
2002/03:39

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 januari 2003

Göran Persson

Ann-Christin Nykvist
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati förutsätter nationell lagstiftning för att kunna verkställas fullt ut här i landet. I propositionen föreslås därför ändringar i lagen (1985:295) om foder och i epizootilagen (1999:657). Ändringarna innebär bl.a. att bestämmelserna i dessa lagar om tillsyn och straff i erforderliga delar skall komplettera förordningen. Ändringarna i lagen om foder utformas så att lagen i angivna delar blir tillämplig även på bestämmelser om foder i andra EG-förordningar.

Härutöver föreslås ett tillägg i en bemyndigandebestämmelse i epizootilagen. Tillägget syftar främst till att göra det möjligt att uppfylla rådets direktiv 2001/89/EG av den 23 oktober 2001 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av klassisk svinpest.

Vidare föreslås ett förtydligande av en ersättningsbestämmelse i epizootilagen.

Europaparlamentet och rådet förväntas våren 2003 fatta beslut om en förordning om gödselmedel som skall ersätta nuvarande direktiv och nationella bestämmelser om EG-handelsgödsel. Ändringar föreslås därför i lagen (1992:1168) om EG-handelsgödsel. Ändringarna innebär bl.a. att kompletterande bestämmelser kan meddelas och att bestämmelserna om tillsyn och straff i lagen skall komplettera förordningen.

Ändringarna i foderlagen och epizootilagen föreslås träda i kraft den 1 april 2003 och ändringarna i lagen om EG-handelsgödsel den dag regeringen bestämmer.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel	10
3	Ärendet och dess beredning.....	12
4	TSE-förordningen.....	12
4.1	Kompletterande lagstiftning till TSE-förordningen.....	13
4.2	Reglering av ersättning som skall lämnas enligt TSE-förordningen.....	16
5	Andra ändringar i epizootilagen	18
5.1	Nya myndighetsuppgifter.....	18
5.2	Nytt bemyndigande	21
5.3	Förtydligande av en ersättningsbestämmelse.....	21
6	Ändringar i lagen om EG-handelsgödsel	22
6.1	Kompletterande lagstiftning till förordningen om handelsgödsel	23
7	Konsekvenser	24
7.1	Ekonomiska konsekvenser.....	24
7.2	Konsekvenser för småföretagare.....	25
8	Författningskommentarer	25
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanserna	29
Bilaga 2	Lagrådsremissens lagförslag	30
Bilaga 3	Lagrådets yttrande	38
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 januari 2003	40
	Rättsdatablad.....	41

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2002/03:39

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1985:295) om foder,
2. lag om ändring i epizootilagen (1999:657), och
3. lag om ändring i lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1985:295) om foder¹ dels att 2, 12 och 15–17 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Lagen gäller foder avsett för utfodring av djur.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av foder avsett för sällskapsdjur.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av foder avsett för sällskapsdjur. *Denna begränsning gäller dock inte i den mån lagen kompletterar EG-bestämmelser.*

2 a §

Bestämmelserna i denna lag kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som gäller villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs som komplettering av dessa EG-bestämmelser.

12 §

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn. Jordbruksverket får också överlåta åt andra myndigheter än länsstyrelsen att utöva tillsyn. Om tillsyn överläts, skall vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsyn överläts.

Det som sägs i första stycket och i 13 och 14 §§ om tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av

¹ Lagen omtryckt 1998:211.

föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gäller också för tillsyn över efterlevnaden av de EG-bestämmelser som avses i 2 a §.

15 §

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder som uppenbart är avsett att säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9 eller 11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Har foder tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder som uppenbart är avsett att säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9 eller 11 § eller någon EG-bestämmelse som avses i 2 a §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

16 §²

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att avgifter får tas ut i ärenden som rör frågor som avses i 8 § eller 10 § samt för tillsyn som utövas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att avgifter får tas ut i ärenden som rör frågor som avses i 8 § eller 10 § samt för tillsyn som utövas enligt de EG-bestämmelser som avses i 2 a § eller enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut.

17 §³

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3 a § första stycket, 4, 7, 9 eller 11 §,
2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 8 §,
3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 8 §, eller
4. underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 13 § första stycket andra meningen.

2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 2 a eller 8 §,
3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 8 § eller som finns i sådana EG-bestämmelser som avses i 2 a §, eller

² Senaste lydelse 1988:211.

³ Senaste lydelse 2000:1241.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Prop. 2002/03:39

Den som har överträtt vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Ansvar enligt första stycket inträder inte om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken eller enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

2.2 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Prop. 2002/03:39

Härigenom föreskrivs att 8, 11, 15, 17 och 20 §§ epizootilagen (1999:657) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. slakt eller annan avlivning av djur som är eller misstänks vara smittade eller kan sprida smitta,
2. slakt eller annan avlivning av andra djur,
3. oskadliggörande av döda djur och produkter av djur samt av avfall och annat material som kan sprida smitta,
4. smittrening,
5. skyddssympning eller annan förebyggande behandling av djur,
6. undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte,
7. djurhållning,
8. begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djur,
9. transporter av djur och varor,
10. journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter,
11. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,
12. metoder för provtagning och analys.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av sådana EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för vare sig livsmedelslagen (1971:511) eller lagen (1985:295) om foder och som finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati¹, eller

2. någon EG-förordning som har beslutats med stöd av den förordning som anges under 1.

¹ EGT L 147, 31.5.2001, s.1 (Celex 32001R0999).

Den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen utövas av Jordbruksverket. Länsstyrelsen utövar tillsynen inom länet.

Det som sägs i första stycket och i 12–14 §§ om tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gäller också för tillsyn över efterlevnaden av sådana EG-bestämmelser som avses i 8 § andra stycket.

15 §²

Staten skall ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur avlivas eller dör till följd av skyddsympning eller annan behandling, 2. kostnader på grund av saneringsåtgärder, 3. produktionsbortfall, 4. annan inkomstförlust än som avses i 3.	1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av skyddsympning eller annan behandling,

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter, 2. till grund för ersättning för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 skall läggas ett visst högsta värde på <i>husdjur</i> eller annan egendom som skall ersättas, 3. ersättning för kostnad eller förlust med anledning av saneringsåtgärder eller produktionsbortfall får lämnas enligt viss angiven schablon.	2. till grund för ersättning för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 skall läggas ett visst högsta värde på <i>djur</i> eller annan egendom som skall ersättas,

² Senaste lydelse 2002:548.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut enligt 4 § eller mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

3. bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Innefattar ett brott som avses i första stycket 2 olovlig transport av djur eller varor skall sådan egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel

Prop. 2002/03:39

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel

dels att 7 § skall upphöra att gälla,

dels att i 3 och 5 §§ ordet ”handelsgödsel” skall bytas mot ”gödselmedel”,

dels att rubriken till lagen, 1, 2, 4, 6, 8 och 9 §§ samt rubriken närmast före 2 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om EG-handelsgödsel¹

Lag om EG-gödselmedel

Denna lag gäller marknadsföring av handelsgödsel under särskild beteckning.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser som behövs för att EG:s förordning om gödselmedel skall kunna tillämpas i Sverige. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilken EG-förordning som avses.

EG-handelsgödsel

Nationella föreskrifter

Handelsgödsel som uppfyller särskilda villkor i fråga om innehåll, sammansättning, egenskaper, beteckning, förpackning och märkning får marknadsföras under beteckningen EG-handelsgödsel.

2 §²

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Statens jordbruksverk får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs som komplettering av EG:s förordning om gödselmedel.

Villkoren anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Statens jordbruksverk.

4 §

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn inom länet.

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av EG:s förordning om gödselmedel, denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn inom länet.

¹ Senaste lydelse 1998:129.

² Senaste lydelse 1998:129.

6 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att *EG:s förordning om gödselmedel*, denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

8 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för kontroll som utövas enligt denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för kontroll som utövas enligt *EG:s förordning om gödselmedel*, denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

9 §⁴

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet marknadsför handelsgödsel under beteckningen *EG-handelsgödsel* utan att de villkor för detta som föreskrivits med stöd av 2 § är uppfyllda.

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet marknadsför handelsgödsel under beteckningen *EG-gödselmedel* utan att de villkor för detta som föreskrivits i *EG:s förordning om gödselmedel* eller med stöd av 2 § är uppfyllda.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Till ansvar enligt första stycket döms inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

⁴ Senaste lydelse 1998:129.

För att utreda behovet dels av nationella kompletteringar till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (nedan kallad TSE-förordningen), dels av ett par andra förtydliganden och ändringar i epizootilagen gjordes för ungefär ett år sedan en översyn inom Jordbruksdepartementet. Översynen resulterade i en promemoria den 18 februari 2002, Dep. PM om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati samt om vissa övriga ändringar i epizootilagen.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*. En sammanställning över remissvaren finns tillgängliga i Jordbruksdepartementet (Dnr Jo2001/2498).

I ärendet föreslår regeringen också ändringar i lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel. Dessa har sin grund i att EG-kommissionen har föreslagit att fyra direktiv som reglerar handeln med gödselmedel skall ersättas med en förordning om gödselmedel. Beslut om förordningen förväntas kunna fattas av Europaparlamentet och rådet under våren 2003. EG-förordningen om gödselmedel kommer att behöva kompletteras med nationella bestämmelser om bland annat märkning, tillsyn och sanktioner. De ändringar som föreslås i lagen om EG-handelsgödsel innebär endast en anpassning till att bestämmelser, som tidigare har antagits med stöd av 2 § i lagen, kommer att återfinnas i en i landet direkt tillämplig EG-förordning. Förslaget har därför inte remissbehandlats. Samråd har dock skett med Statens jordbruksverk.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 7 november 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 2*. Lagrådets yttrande över lagförslagen finns i *bilaga 3*.

Regeringen har anslutit sig till Lagrådets förslag till ändringar. Dessutom har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

4 TSE-förordningen

Flera olika typer av transmissibel spongiform encefalopati (TSE) har sedan flera år tillbaka konstaterats hos djur. Ett exempel på en sådan är bovin spongiform encefalopati (BSE), den s.k. galna ko-sjukan. Ett annat exempel är scrapie, som förekommer hos får och getter. Dessa och andra typer av TSE hos djur är sådana allmänfarliga sjukdomar som regleras i den svenska epizootilagen.

I TSE-förordningen fastställs bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av TSE hos djur. Den skall tillämpas på framställning och

avyttring samt, i vissa särskilda fall, export av levande djur och animaliska produkter. Från tillämpningsområdet utesluts bl.a.

- kosmetiska, medicinska och medicintekniska produkter,
- produkter som inte är avsedda att användas i livsmedel, foder eller gödningsmedel,
- animaliska produkter som är avsedda för utställning, undervisning, forskning, specialstudier eller analyser, förutsatt att de inte slutligen kan konsumeras eller användas av människor eller andra djur än de som används för de aktuella forskningsprojekten, samt
- levande djur som används vid eller är avsedda för forskning.

Frånsett några inledande och allmänna bestämmelser behandlas i förordningen i huvudsak följande frågor. Krav på att medlemsstaterna skall genomföra årliga övervakningsprogram för BSE och scrapie uppställs i artikel 6. Artikel 7 innehåller bl.a. ett förbud mot att idisslare utfodras med protein som härrör från däggdjur. I artikel 8 regleras bl.a. hur s.k. specificerat riskmaterial, varmed avses vissa specificerade vävnader, skall avlägsnas och destrueras. I artikel 9 anges under vilka förutsättningar animaliska produkter får framställas från material som härrör från idisslare. Artiklarna 11–13 innehåller regler om vilka åtgärder medlemsstaterna skall vidta för att kontrollera och utrota TSE. Där föreskrivs bl.a. vad som skall göras vid misstänkt och bekräftad förekomst av TSE. Artikel 14 uppställer ett krav på att medlemsstaterna utarbetar beredskapsplaner som bl.a. skall ange vilka nationella åtgärder som skall vidtas om ett TSE-fall bekräftas. Av artiklarna 15–18 framgår att vissa villkor måste vara uppfyllda vid avyttring, i förekommande fall export, och import av levande djur och animaliska produkter m.m.

Flertalet av artiklarna i förordningen kompletteras av mer detaljerade bestämmelser i elva bilagor. Dessutom har EG:s lagstiftande institutioner möjlighet att utfärda ytterligare kompletterande bestämmelser genom ett kommittéförfarande (s.k. kommittologi).

4.1 Kompletterande lagstiftning till TSE-förordningen

Regeringens förslag: Ansvars- och tillsynsbestämmelserna i foderlagen och i epizootilagen görs tillämpliga på TSE-förordningen. Ändringarna i foderlagen utformas så att lagen i angivna delar också blir tillämplig på bestämmelser om foder som finns i andra EG-förordningar.

De båda nämnda lagarna förses också med nya bemyndiganden, som innebär att föreskrifter som får finnas till komplettering av berörd EG-lagstiftning kan utfärdas.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag, men innebär en något annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: Flertalet instanser tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget i huvuddrag. *Statens jordbruksverk* förordar att TSE-förordningen endast kompletteras av, förutom de redan befintliga kompletteringarna i livsmedelslagen (1971:511), bestämmelser i epizootilagen. Jordbruksverket anser vidare att foderlagen och lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. i klargörande syfte bör förses med hänvisningar till epizootilagen. *Statens veterinärmedicinska anstalt*

och Sveriges Veterinärförbund för fram att en följd av promemorians lagförslag är att sådana frågor som idag inte faller under epizootilagen kommer att omfattas av denna samt att det nogå bör övervägas om detta är lämpligt, bl.a. mot bakgrund av att epizootilagen riskerar att bli en ”slasktratt”. De tre nämnda instanserna och *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att fördelningen mellan nationella myndigheters ansvar enligt TSE-förordningen behöver göras tydligare.

Skälen för regeringens förslag: TSE-förordningen är, i enlighet med artikel 249 i EG-fördraget, direkt tillämplig i alla medlemsstater. För att förordningen skall bli effektiv behövs kompletterande materiella bestämmelser om bl.a. sanktioner, ersättning och tillsyn. Förordningen anger inte heller vilken eller vilka myndigheter som får meddela de föreskrifter, förbud eller förelägganden som behövs. Det förutsätts att allt detta regleras nationellt.

Till de svenska författningar som innehåller regler som gäller frågor som avhandlas i TSE-förordningen eller på annat sätt kompletterar denna hör epizootilagen, livsmedelslagen, foderlagen och lagen om provtagning på djur m.m. samt förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. och förordningen (1994:542) om utförsel av levande djur m.m. Sammantaget innehåller dessa författningar i stort sett alla de instrument som behövs för att efterlevnaden av TSE-förordningen skall kunna säkerställas. Emellertid saknas vissa straffbestämmelser och dessutom finns det inte någon i alla hänseenden tillräckligt klar koppling mellan de nationella författningarna och TSE-förordningen.

TSE-förordningen kan kompletteras på olika sätt, antingen genom att införa en ny kompletteringslag eller genom att i den utsträckning det behövs låta befintlig lagstiftning komplettera förordningen.

Tillämpningsområdet för en eventuell ny lag som kompletterar TSE-förordningen skulle antingen bli mycket smalt – övervägande delen av TSE-förordningen gäller frågor som regleras i någon av de ovan nämnda författningarna – eller komma att sammanfalla med tillämpningsområdet för befintlig lagstiftning. Båda möjligheterna framstår som en överreglering och den senare möjligheten skulle dessutom sannolikt leda till gränsdragningsproblem och andra tillämpningssvårigheter.

Alternativet att låta befintliga lagar som behandlar de ämnen som finns i en EG-förordning komplettera förordningen i fråga har den fördelen att de tillsynsorganisationer som finns inom olika områden kan verka på samma sätt, oberoende av om reglerna finns i en EG-förordning eller i en nationell författning.

En samlad bedömning leder till att det mest ändamålsenliga sättet att genomföra kompletteringen av TSE-förordningen är att föra in erforderliga bestämmelser i befintliga lagar.

Regeringen har också att ta ställning till i vilken eller vilka nationella lagar de behövliga kompletteringsbestämmelserna bör föras in.

Här bör först påpekas att det redan finns erforderliga kompletterande bestämmelser till de delar av TSE-förordningen som faller inom livsmedelslagens tillämpningsområde. Således följer av 4 a § livsmedelslagen jämte tillkännagivandet (2001:801) om de EG-förordningar som kompletteras av livsmedelslagen (1971:511) att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av dessa delar av TSE-förordningen. Den som

bryter mot en sådan föreskrift döms till ansvar enligt livsmedelslagen. Regleringen i livsmedelslagen innebär också att lagens regler om tillsyn och om tillsynsmyndigheternas befogenheter m.m. är tillämpliga även på de EG-förordningar som helt eller delvis kompletteras av lagen.

I TSE-förordningen finns bl.a. bestämmelser om anmälan, kontroll och utrotning av TSE, om övervakning av djur och om utarbetande av nationella beredskapsplaner. Dessa bestämmelser faller inom tillämpningsområdet för epizootilagen och bör kompletteras genom att det görs tillägg i den lagen. Ett tillägg bör vara att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av dessa delar av TSE-förordningen. Vidare bör epizootilagens tillsynsregler göras tillämpliga på aktuella bestämmelser i TSE-förordningen. Härtill bör överträdelser av vissa bestämmelser i TSE-förordningen straffsanktioneras i epizootilagen.

I artikel 7 i TSE-förordningen förbjuds bl.a. utfodring av idisslare med protein som härrör från däggdjur. I departementspromemorian föreslås att ansvars- och tillsynsbestämmelserna i foderlagen görs tillämpliga på denna artikel. Det av Jordbruksverket förordade alternativet att låta epizootilagens ansvars- och tillsynsbestämmelser komplettera även TSE-förordningens reglering om foder skulle visserligen föra med sig det goda att de bestämmelser som kompletterar förordningen samlas i färre lagar. Det ter sig dock mer naturligt att det förbud mot viss användning av foder som föreskrivs i TSE-förordningen straffsanktioneras i foderlagen. Vidare skiljer sig de båda aktuella lagarnas tillsynsbestämmelser åt på några punkter. Tillsynsbestämmelserna i epizootilagen är inte anpassade för sådan tillsyn som syftar till att kontrollera efterlevnaden av regler om foder. I epizootilagen finns inte någon motsvarighet till de bestämmelser i foderlagen som ger tillsynsmyndigheterna rätt att ta hand om foder och att ta prover i utrymmen där foder hanteras. På främst nu anförda skäl delar regeringen den uppfattning som har kommit till uttryck i departementspromemorian, nämligen att artikel 7 i TSE-förordningen bör kompletteras genom att det görs tillägg i foderlagen.

Regeringen anser emellertid att de nya bestämmelserna i foderlagen bör ges ett vidare tillämpningsområde än vad som föreslås i departementspromemorian. Detta ställningstagande grundar sig bl.a. på att det inom EG under hösten 2002 har antagits ytterligare en förordning, som innehåller villkor för och förbud mot viss användning av foder, nämligen Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Även andra EG-förordningar som kommer att reglera användningen av foder förväntas bli antagna inom de närmaste åren. För att tillgodose de behov som uppkommit och förväntas uppkomma bör de nya bestämmelserna i foderlagen ges ett vidgat tillämpningsområde. Således bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att utfärda de föreskrifter som behövs som komplettering av de bestämmelser om foder som finns i EG-förordningar på området. Tillsyns- och straffbestämmelserna bör också utformas så att de kan tillämpas generellt.

TSE-förordningen innehåller också bestämmelser som inte utan vidare faller inom tillämpningsområdet för vare sig livsmedelslagen, epizooti-

lagen eller lagen om foder. Hit hör förordningens regler om hur s.k. specificerat riskmaterial skall hanteras utanför slakteri och regler som handlar om införsel och utförsel av levande djur och produkter av djur. Det stora flertalet av de föreskrifter som kan behövas till komplettering av dessa bestämmelser kan meddelas med stöd av befintliga bemyndiganden i annan lagstiftning. Dit hör t.ex. lagen om provtagning på djur, m.m., förordningen om införsel av levande djur m.m. och förordningen om utförsel av levande djur m.m. Det finns emellertid några frågor i TSE-förordningen som inte faller in under någon befintlig författning utan kan behöva fyllas ut med kompletterande lagstiftning.

Mot bakgrund av vad som nyss har sagts är det ändamålsenligt att i epizootilagen föra in ett generellt bemyndigande för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela de föreskrifter som kan behövas till komplettering av TSE-förordningen. Bemyndigandet bör dock inte omfatta sådana bestämmelser i TSE-förordningen som faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen eller foderlagen.

Regeringen delar också den uppfattning som kommit till uttryck i departementspromemorian att epizootilagens bestämmelser om tillsyn bör göras tillämpliga på sådana bestämmelser i TSE-förordningen som inte faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen eller foderlagen. Härigenom säkerställs att en fungerande tillsynsorganisation kan användas även på de bestämmelser i TSE-förordningen som idag inte regleras i någon nationell författning. Den föreslagna lagkonstruktionen innebär inte att myndigheters befogenheter eller skyldigheter enligt annan lagstiftning upphör och den synes inte heller föra med sig några olägenheter i övrigt.

Flera remissinstanser har anfört att fördelningen mellan olika myndigheters ansvar enligt TSE-förordningen behöver göras tydligare. Om detta bör följande sägas. Att det kan finnas situationer då det är svårt att avgöra vilken myndighet som skall utföra en viss uppgift är inte någonting som är unikt för TSE-förordningen. Det är under alla förhållanden knappast möjligt att i författningsform detaljreglera vilken eller vilka myndigheter som skall bära ansvaret för olika bestämmelser i TSE-förordningen. Regeringen utgår från att berörda myndigheter kommer att samråda, särskilt i de fall det kan vara osäkert vilken myndighet som skall göra vad.

4.2 Reglering av ersättning som skall lämnas enligt TSE-förordningen

Regeringens bedömning: Epizootilagen behöver inte förses med några särskilda bestämmelser för att anpassa lagen till TSE-förordningens ersättningsbestämmelser.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att en ny bestämmelse förs in i epizootilagen som anger att ersättningsanspråk, vilka grundar sig på sådana bestämmelser i TSE-förordningen som varken faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen eller foderlagen, skall bestämmas och behandlas i enlighet med vad som föreskrivs i epizootilagen. Därutöver föreslås att den bestämmelse i epizootilagen, som anger att en

ansökan om ersättning måste göras inom viss tid, förses med ett tillägg om att den inte skall tillämpas på anspråk som har sin grund i TSE-förordningen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar detta utan erinran.

Statens jordbruksverk anför att den anpassning som har föreslagits i promemorian inte bör göras, eftersom TSE-förordningen inte utgör något hinder för att medlemsstaterna ställer krav på ett sista datum för ersättningsansökningars inlämnande. Jordbruksverket förordar i stället en anpassning av annat slag, nämligen att det i epizootilagen anges att det inte skall vara möjligt att föreskriva om en begränsning till ett viss högsta värde på husdjur eller annan egendom som skall ersättas när det gäller anspråk som har sin grund i TSE-förordningen.

Jordbruksverket för också fram att det är oklart vilken myndighet som skall besluta om ersättning för slaktkroppar av nöt som destruerats i anledning av att snabbtest för BSE visat sig vara positiva (jfr. bilaga III, kapitel A, punkt I. 6.4 – 5 TSE-förordningen). Bedömt utifrån respektive myndighets verksamhetsområde anser Jordbruksverket att verket har ersättningsansvaret för den slaktkropp som har testats positivt och att Livsmedelsverket har ersättningsansvaret för de slaktkroppar på slaktbandet som följer närmast före och efter den positivt testade och som behövt destrueras. Jordbruksverket tillägger att det av praktiska skäl skulle kunna övervägas att ersättningsansvaret för samtliga slaktkroppar bestäms åvila Jordbruksverket, vilket dock skulle leda till ökade kostnader för verket.

Kammarrätten i Sundsvall påpekar bl.a. att artikel 13 i TSE-förordningen redan innehåller en ersättningsbestämmelse och även en föreskrift om att tillämpningsföreskrifter till denna skall fastställas.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 12.2 TSE-förordningen föreskrivs att om den behöriga myndigheten beslutar att det inte kan uteslutas att ett djur har smittats av TSE, så skall djuret avlivas. Av artikel 13.1 framgår att vissa åtgärder skall vidtas utan dröjsmål, om förekomst av TSE har bekräftats officiellt. Till dessa hör att samtliga delar av djurets kropp skall destrueras fullständigt, med undantag för visst material som skall bevaras för registerändamål. Vidare skall alla djur och animaliska produkter av visst slag som vid undersökning konstaterats vara riskdjur avlivas och destrueras. Enligt artikel 13.4 skall ägarna utan dröjsmål ersättas för förlusten av de djur som har avlivats och de animaliska produkter som har destruerats i enlighet med ovan nämnda bestämmelser. Av artikel 13.6 följer att tillämpningsföreskrifter till ersättningsbestämmelsen skall antas av EG:s lagstiftande organ.

TSE-förordningens ersättningsbestämmelse är direkt tillämplig och skall inte återges i en nationell lag. Däremot kan en nationell författning förses med kompletterande regler för förfarandet. I en sådan skulle t.ex. kunna anges vilken myndighet som skall besluta om ersättning och vilka handlingar som skall fogas till en ansökan om ersättning. Medlemsstaterna kan också föreskriva att ersättning skall lämnas även för sådant som ligger vid sidan av tillämpningsområdet för artikel 13.4.

Enligt regeringens mening är det mest ändamålsenligt att föra in sådana bestämmelser som avses i föregående stycke i epizootiförordningen. Detta kan ske med stöd av det nya generella föreskrifts-

bemyndigande som föreslås i denna remiss (jfr. 8 § andra stycket i lagförslaget och avsnitt 4.1). En fördel med detta alternativ är att det blir lättare att ändra bestämmelserna, vilket kan komma att behövas om EG:s lagstiftande organ antar tillämpningsföreskrifter som inte överensstämmer med de svenska förfarandereglerna.

Regeringen anser att ersättningsansvaret för samtliga de slaktkroppar av nöt som destrueras efter ett positivt snabbtest med avseende på BSE bör ligga på Jordbruksverket och har för avsikt att reglera frågan i epizootiförordningen.

På de skäl som Jordbruksverket har anfört saknas det anledning att förse den bestämmelse i epizootilagen, som anger att en ansökan om ersättning skall ges in till verket inom viss tid, med ett tillägg om att bestämmelsen inte skall tillämpas på ersättningsanspråk som har sin grund i TSE-förordningen. Regeringen anser inte heller att det är nödvändigt att föreskriva att vad som anges i 17 § 2 epizootilagen inte skall tillämpas på ersättningsanspråk som har sin grund i TSE-förordningen. Denna bestämmelse ger nämligen endast regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att föreskriva att till grund för ersättning för viss förlust eller kostnad skall läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som skall ersättas. Att föreskriftsbemyndigandet inte får utnyttjas i de fall det skulle strida mot direkt gällande EG-lagstiftning följer av allmänna principer om EG-rättens företräde och behöver inte markeras i lagtexten.

5 Andra ändringar i epizootilagen

5.1 Nya myndighetsuppgifter

Regeringens bedömning: Epizootilagens bestämmelser om spärr- och smittförklaring behöver inte ändras för att Sverige skall uppfylla de krav som ställs i rådets direktiv 2001/89/EG av den 23 oktober 2001 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av klassisk svinpest.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att det förs in en ny bestämmelse i epizootilagen, som ger den myndighet som regeringen bestämmer i uppgift att förordna om sådana förbud som enligt Sveriges internationella åtaganden krävs när en epizootisk sjukdom misstänks förekomma vid en anläggning.

Remissinstanserna: Ingen instans invänder i sak mot att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utökade befogenheter. *Kammarrätten i Sundsvall* och *Statens jordbruksverk* för dock fram att den nya bestämmelse, som avses ge vidgad rätt åt den myndighet som regeringen bestämmer att besluta om begränsningar i personers rörelsefrihet m.m., bör utformas tydligare. *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* anser att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, utöver vad som föreslås i promemorian, bör ges en generell rätt att meddela föreskrifter eller i det

enskilda fallet besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från det område där ett sjukdomsfall inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma. Som skäl för detta anför SVA att ett behov av att besluta eller föreskriva om dylika förbud kan finnas även i andra situationer än då Sveriges internationella åtaganden kräver att förbud meddelas.

Skälen för regeringens bedömning: Genom rådets direktiv 2001/89/EG av den 23 oktober 2001 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av klassisk svinpest införs minimiåtgärder för bekämpning av denna epizootiska sjukdom. I artikel 4 föreskrivs vilka åtgärder som skall vidtas vid misstanke om klassisk svinpest vid en anläggning. Den behöriga myndigheten skall omedelbart påbörja officiella undersökningar, så att förekomsten av sjukdomen kan bekräftas eller uteslutas. Om myndigheten anser att det inte kan uteslutas att ett sjukdomsfall har inträffat skall anläggningen sättas under officiell övervakning. Myndigheten skall dessutom besluta att vissa i direktivet angivna regler skall följas. Av störst intresse här är att all person- och fordonstrafik till eller från anläggningen skriftligen skall godkännas av den behöriga myndigheten. Myndighetens beslut får inte upphävas förrän misstanken om klassisk svinpest har uteslutits officiellt. Medlemsstaterna skall ha genomfört direktivet senast den 31 oktober 2002. Ett EG-direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest är under utarbetande. Detta direktiv förväntas i nu berörda hänseenden få ett liknande innehåll.

De återgivna reglerna är närmast att jämföra med epizootilagens bestämmelser om spärr- och smittförklaring. Enligt dessa skall en veterinär, som har grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma (spärrförklaring). Beslutet skall snarast underställas den myndighet som regeringen bestämmer, som snarast skall pröva om det skall fortsätta att gälla. Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat skall den myndighet som regeringen bestämmer besluta om förbud av angivet slag för de områden där smitta förekommer och om andra begränsningar i hanteringen av djur och varor, allt i den omfattning detta behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring). Under samma förutsättningar skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer också föreskriva eller besluta om förbud mot transporter av djur eller varor till, från eller inom områden som gränsar till områden där smitta förekommer och om förbud mot tillträde till vissa djurstallar. Det är möjligt att meddela föreskrifter om undantag från nämnda krav. Ett beslut om spärr- eller smittförklaring skall upphävas av den myndighet som regeringen bestämmer så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet (se 4–7 §§ epizootilagen). Av 4 § epizootiförordningen (1999:659) framgår att Jordbruksverket har att utföra de beskrivna myndighetsuppgifterna.

I promemorian anføres bl.a. att regleringen i det ovan nämnda EG-direktivet skiljer sig något åt från den i epizootilagen, att den mest väsentliga skillnaden är att direktivet förutsätter ett myndighets-

ingripande vid en lägre grad av sjukdomsmisstanke än epizootilagen gör och att epizootilagen därför behöver ändras.

Regeringen anser emellertid att Sveriges nuvarande lagstiftning uppfyller de krav som ställs i direktivet. Flertalet av de beslut som medlemsstaternas behöriga myndigheter enligt direktivet är skyldiga att fatta, i situationer då det inte kan uteslutas att en misstanke om klassisk svinpest är riktig, kan meddelas med stöd av bemyndigandena i 8 § epizootilagen. Vad som inte kan beslutas med stöd av dessa bemyndiganden är, såvitt nu är av intresse, begränsningar i den personliga rörelsefriheten. Den personliga friheten att förflytta sig inom riket är grundlagsfäst och kan endast begränsas genom lag, frånsett några undantag som här saknar betydelse. Det är därför inte möjligt att – såsom SVA har föreslagit – i 8 § föra in en ny punkt som skulle ge regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om förbud för personer att besöka eller lämna anläggningar m.m.

Som tidigare har nämnts ger epizootilagen emellertid alla veterinärer, som har grundad anledning att anta att en epizootisk sjukdom har inträffat, i uppgift att, i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma. Som likaså tidigare har konstaterats skall en veterinärs beslut snarast underställas Jordbruksverket, som snarast skall pröva om beslutet skall fortsätta att gälla.

Det kan enligt regeringens mening förutsättas att en veterinär, som finner att det i en anläggning finns ett eller flera svin som misstänks vara smittade av klassisk svinpest, kommer att meddela förbudsbeslut i alla de fall som ett myndighetsingripande krävs enligt det ovan berörda EG-direktivet. Till stöd för detta kan följande resonemang föras. En åtgärd enligt direktivet skall vidtas om en sjukdomsmisstanke befunnits inte kunna uteslutas. Detta i sin tur kräver att en misstanke finns. Om en misstanke finns och om den officiella veterinären bedömer att misstanken inte går att utesluta får han eller hon, enligt regeringens mening, anses ha grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat. Därmed är veterinären också enligt epizootilagen skyldig att fatta beslut som syftar till att motverka smittspridning.

Vid prövningen av om veterinärens beslut skall fortsätta att gälla har Jordbruksverket att beakta de krav som EG-rätten ställer. Ett beslut som har fattats i anledning av en misstanke om klassisk svinpest skall således inte upphävas, förrän sjukdomsmisstanken har uteslutits officiellt. Däremot kan verket i en omprövningssituation, utan att det strider mot nämnda EG-direktivs minimikrav, förordna att personer får förflytta sig till och från det område där smitta kan antas förekomma med myndighetens skriftliga godkännande.

Även vid tillämpningen av de bestämmelser som handlar om möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om smitt- och spärrförklaringsbeslut och om upphävande av sådana beslut – dvs. 6 och 7 §§ epizootilagen – har regeringen och Jordbruksverket att beakta de krav som finns i EG:s lagstiftning på området. Inte heller detta behöver särskilt anmärkas i lagtexten.

Det bör slutligen påpekas att Jordbruksverket, med stöd av sin rätt enligt epizootiförordningen att meddela verkställighetsföreskrifter, kan föreskriva att veterinärer, i fråga om vissa sjukdomar, har rätt att förordna att fordons- och persontrafik endast får ske med verkets skriftliga godkännande i situationer där förbud mot sådan trafik annars skulle ha meddelats.

5.2 Nytt bemyndigande

Regeringens förslag: Det bemyndigande i epizootilagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djur vidgas, så att föreskrifts- och beslutsrätten också omfattar döda djur, produkter av djur, andra varor och annat material.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar detta utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Som anförts i föregående avsnitt framgår av artikel 4 i rådets direktiv 2001/89/EG av den 23 oktober 2001 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av klassisk svinpest att en behörig myndighet skall meddela vissa föreskrifter, om den anser att en misstanke om sådan sjukdom på en anläggning inte kan uteslutas. Förutom vad som tidigare har sagts skall myndigheten i en sådan situation bl.a. föreskriva att kött, grisprodukter, sperma, ägg eller embryon från svin, djurfoder, redskap, varor eller material eller avfall som kan befaras överföra klassisk svinpest inte får lämna anläggningen utan godkännande.

Epizootilagens bemyndiganden bör anpassas så att de täcker de behov som den nämnda bestämmelsen och eventuell ny EG-lagstiftning gällande bekämpning av epizootiska sjukdomar kan ge upphov till. Det mest ändamålsenliga sättet att göra denna anpassning är enligt regeringens mening att vidga den bestämmelse som idag gör det möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om begränsningar vad gäller hanteringen av djur. Bemyndigandet bör i framtiden även omfatta en rätt att föreskriva eller besluta om begränsningar vad gäller hanteringen av döda djur, produkter av djur, andra varor och annat material.

5.3 Förtydligande av en ersättningsbestämmelse

Regeringens förslag: Ersättningsbestämmelsen i epizootilagen förtydligas på så sätt att det klargörs att ersättning för avlivade eller döda djur skall lämnas inte bara för husdjur, utan också för andra djur som inte är vilt levande.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag, med den skillnaden att ordet ”husdjur” föreslås bli ersatt av uttrycket: ”husdjur eller andra än vilt levande djur”.

Remissinstanserna: *Statens jordbruksverk* anser att ordet ”husdjur” bör bytas ut mot uttrycket ”djur som hålls av människor”. Ingen annan remissinstans berör frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det framgår av epizootilagen att den, som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, drabbas av förlust på grund av att ett husdjur avlivs eller dör till följd av skyddsypning eller annan behandling skall ersättas för förlusten. Vad som i detta sammanhang avses med husdjur preciseras inte vare sig i lagen eller i dess förarbeten. Ledning avseende begreppet innebär torde gå att finna i propositionen till nu gällande djurskyddslag. Där sägs bl.a. följande: ”Till husdjuren torde närmast räknas sådana djur som ständigt lever under människans vård och av människan används för bestämda ändamål. Som exempel på husdjur kan nämnas sällskapsdjur som hund och katt, djur som används i jordbruket för bl.a. produktion av kött och mjölk samt ren. Att närmare definiera begreppet torde knappast vara möjligt” (se prop. 1987/88:93 s. 49).

Av uppgifter från Jordbruksverket framgår att verket i sin praxis har bedömt att elefanter, fisk i kassodlingar och hjortar i hägn är djur som berättigar till ersättning enligt förevarande bestämmelse. Däremot har inte ersättning lämnats för vilda djur. Jordbruksverket har önskat att bestämmelsen förtydligas så att ordalydelsen stämmer bättre överens med tillämpningen. Ett förtydligande framstår som motiverat. Mot den tecknade bakgrunden bör enligt regeringens mening ordet ”husdjur” bytas ut mot uttrycket ”husdjur eller andra än vilt levande djur”.

6 Ändringar i lagen om EG-handelsgödsel

På gemenskapsnivå finns regler som syftar till att säkerställa att gödselmedel som saluförs under beteckningen ”EG-handelsgödsel” garanteras fri cirkulation inom gemenskapen. Dessa bestämmelser återfinns i rådets direktiv 76/116/EEG av den 18 december 1975 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gödselmedel, rådets direktiv 80/876/EEG av den 15 juli 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om enkla ammoniumnitratgödselmedel med hög kvävehalt, kommissionens direktiv 87/94/EEG av den 8 december 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om förfaranden för kontroll av egenskaper, gränsvärden och detonationssäkerhet hos enkla ammoniumnitratgödselmedel med hög kvävehalt och kommissionens direktiv 77/535/EEG av den 22 juni 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om provtagnings- och analysmetoder för gödselmedel.

De ovan nämnda direktiven har i Sverige genomförts genom lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel, förordningen (1993:1136) om EG-handelsgödsel samt föreskrifter utfärdade av Jordbruksverket.

EG-kommissionen lade den 14 september 2001 fram ett förslag till en förordning om EG-gödselmedel som skall ersätta de nu gällande

direktiven. Europaparlamentet och rådet förväntas fatta beslut om denna förordning under våren 2003.

Innehållet i den föreslagna EG-förordningen om gödselmedel överensstämmer i huvudsak med innehållet i de nu gällande direktiven och i den lagstiftning genom vilken direktiven har genomförts i Sverige. Förordningens grundläggande syfte är att garantera att de gödselmedel som uppfyller förordningens krav fritt kan försälas inom hela EU. För att detta syfte skall uppnås innehåller förordningen bestämmelser om bland annat fri rörlighet, märkning, spårbarhet, identifiering, förpackning och tillsyn. I begränsad utsträckning är bestämmelserna utformade så att medlemsstaterna inom vissa angivna ramar kan välja vilka krav som skall ställas. Ett sådant utrymme för nationella variationer finns avseende märkning. För ammoniumnitratgödselmedel med hög kvävehalt har nya strängare regler införts om detonationssäkerhet.

Den föreslagna EG-förordningen innehåller även bestämmelser som innebär att det undantag avseende förbud mot gödselmedel med hög kadmiumhalt som Sverige beviljats av EG-kommissionen inte påverkas.

6.1 Kompletterande lagstiftning till förordningen om handelsgödsel

Regeringens förslag: I lagen om EG-handelsgödsel införs de bestämmelser som behövs för att EG:s förordning om handelsgödsel skall kunna verkställas i Sverige. Lagen förses med ett bemyndigande som innebär att de föreskrifter som behövs som komplettering av EG:s lagstiftning får utfärdas. Vidare görs ansvars- och tillsynsbestämmelserna tillämpliga på EG:s förordning om handelsgödsel. Lagens nuvarande bestämmelser om frågor som regleras direkt i EG:s förordning om handelsgödsel upphävs. Slutligen ersätts beteckningen EG-handelsgödsel med EG-gödselmedel.

Skälen för regeringens förslag: Den föreslagna EG-förordningen om gödselmedel kommer, i enlighet med artikel 249 i EG-fördraget, att vara direkt tillämplig i alla medlemsstater. När förordningen träder i kraft finns därför inte längre något behov av att utfärda andra nationella bestämmelser än sådana som behövs för att verkställa förordningens bestämmelser. De bestämmelser som nationellt har utfärdats för att genomföra direktiven och som kommer att återfinnas i förordningen skall upphävas. Regeringen gör därför den bedömningen att lagen om EG-handelsgödsel bör anpassas till den situation som uppkommer när EG:s förordning om gödselmedel träder i kraft och lagens räckvidd begränsas till bestämmelser som behövs för att EG:s förordning om gödselmedel skall kunna verkställas i Sverige.

Förutsättningarna för att ett gödselmedel skall kunna marknadsföras som EG-gödselmedel kommer att regleras direkt i den föreslagna EG-förordningen. Bestämmelsen med motsvarande innebörd i 2 § första stycket lagen om EG-handelsgödsel bör därför upphävas.

För att EG:s förordning om gödselmedel skall kunna tillämpas fullt ut behövs kompletterande nationella bestämmelser om bl.a. märkning samt sådana bestämmelser som behövs för verkställighet och tillsyn.

Nuvarande bemyndigande i 2 § lagen om EG-handelsgödsel bör därför begränsas och utformas som ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av EG:s förordning om gödselmedel.

Tillämpningen av den föreslagna förordningen om EG-gödselmedel förutsätter vidare nationella bestämmelser om tillsyn och ansvar. Lagen om EG-handelsgödsel innehåller i 4–10 §§ bestämmelser om tillsyn och ansvar i förhållande till lagens bestämmelser och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. När den nya EG-förordningen om gödselmedel träder i kraft kommer merparten av de regler i förhållande till vilka tillsyn skall utövas och ansvar utkrävas att återfinnas i EG:s förordning. I bestämmelserna om tillsyn och ansvar bör därför i de fall hänvisning görs till de nationella bestämmelserna även hänvisas till EG:s förordning om gödselmedel.

I 7 § lagen om EG-handelsgödsel anges de krav som skall uppfyllas vid provtagning och analys av EG-gödselmedel som sker på uppdrag av Jordbruksverket. I den föreslagna EG-förordningen om gödselmedel finns direkt tillämpliga regler om vilka krav som skall uppfyllas vid provtagning och analys. Bestämmelsen i 7 § lagen om EG-handelsgödsel bör därför upphävas. I den mån ytterligare föreskrifter om provtagning och analys behövs kan dessa meddelas med stöd av det allmänna bemyndigandet i lagen att meddela kompletterande föreskrifter.

I den nya EG-förordningen om gödselmedel används begreppet EG-gödselmedel i stället för EG-handelsgödsel. Motsvarande förändring bör därför göras i lagens rubrik samt i berörda bestämmelser.

Som ovan nämnts förväntas beslut om den föreslagna EG-förordningen om gödselmedel kunna fattas under våren 2003. Avsikten är att förordningen skall träda i kraft 20 dagar efter att den publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Först vid publiceringen är förordningens exakta benämning känd. Det bör därför ankomma på regeringen att ge till känna vilken EG-förordning som avses i lagen samt besluta vilken dag som lagändringen skall träda i kraft.

7 Konsekvenser

7.1 Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna i foderlagen och epizootilagen syftar främst till att tydliggöra vilka uppgifter som skall utföras av olika myndigheter. Särskilt det ansvar som åvilar Jordbruksverket när det gäller att säkerställa efterlevnaden av TSE-förordningen klargörs. De ökade kostnader som myndigheterna kan komma att ådra sig – vilkas storlek är svåra att överblicka, inte minst på grund av att övervakningsprogrammen enligt TSE-förordningen snabbt kan komma att utökas – är en följd av TSE-förordningen snarare än av den nu föreslagna lagstiftningen.

De ekonomiska konsekvenserna av övriga förtydliganden i epizootilagen förväntas bli blygsamma. Detsamma gäller den omständigheten att överträdelser av TSE-förordningen görs straffbara.

De föreslagna ändringarna i lagen om EG-handelsgödsel förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

7.2 Konsekvenser för småföretagare

Förutom vissa anpassningar till TSE-förordningen föreslås i propositionen att det förs in ett nytt bemyndigande i epizootilagen och att det görs ett förtydligande av en ersättningsbestämmelse i samma lag. Dessa ändringar bedöms vara positiva eller utan påverkan för småföretagare.

De föreslagna ändringarna i lagen om EG-handelsgödsel bedöms inte påverka småföretagare.

8 Författningskommentarer

Förslaget till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

2 §

I paragrafens *andra stycke* har ett tillägg gjorts. Av detta framgår att den begränsning som annars gäller för lagens tillämpningsområde, nämligen att lagen inte är tillämplig på utfodring av sällskapsdjur i enskilda hem, inte gäller i den mån lagen kompletterar EG-bestämmelser. Följden av detta är att de EG-bestämmelser som avses i 2 a § kompletteras av lagen också i den utsträckning EG-bestämmelserna ställer upp regler som är tillämpliga på utfodring av sällskapsdjur i enskilda hem. Som ett exempel på en EG-bestämmelse som är tillämplig även på sådan utfodring kan nämnas artikel 7 i TSE-förordningen.

2 a §

Paragrafen är *ny*. Den är utformad på liknande sätt som 4 a § livsmedelslagen.

Av *första stycket* framgår att lagen kompletterar sådana bestämmelser om villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder som finns i av EG beslutade förordningar. Regeringen skall ge till känna de EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling. Det har bedömts nödvändigt att använda förevarande lagstiftningsmetod i stället för att direkt i lagtexten ange vilka EG-förordningar som innehåller bestämmelser av det slag som sägs i paragrafen. Anledningen till detta är att lagändringar annars skulle behöva göras varje gång någon ny EG-förordning av berört slag antas, vilket förväntas ske flera gånger de närmaste åren.

Enligt *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela de föreskrifter som behövs som

komplettering av bestämmelserna om foder i EG:s förordningar. Häri ingår en befogenhet att – i den mån och på de villkor som EG-förordningarna tillåter det – föreskriva om undantag från vad som stadgas i dessa EG-bestämmelser.

12 §

Paragrafen har tillförts ett *andra stycke*, varav framgår att Jordbruksverket, länsstyrelserna eller andra myndigheter till vilka Jordbruksverket överlåter uppgiften också skall utöva tillsyn över sådana EG-bestämmelser om foder som lagen kompletterar. Som framgår av lagtexten gäller vad som föreskrivs i 13 och 14 §§ även för tillsynen över de aktuella EG-bestämmelserna.

Att lagens bestämmelser om överklagande också skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller beslut som fattats i samband med tillsyn över de EG-bestämmelser som lagen kompletterar följer av 19 och 20 §§.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

15 §

I paragrafens *första stycke* har gjorts ett tillägg som innebär att tillsynsmyndigheterna får ta hand om foder som uppenbart är avsett att säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas i strid med vad som föreskrivs i någon EG-förordning.

16 §

I paragrafen hänvisas till de EG-bestämmelser som avses i 2 a § vilket innebär att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges befogenhet att föreskriva om avgifter för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

17 §

I *andra och tredje punkterna* i paragrafens *första stycke* har tillägg gjorts. Det förra innebär att överträdelser av föreskrifter som har meddelats med stöd av den nya 2 a § föranleder straffansvar enligt lagen. Det senare innebär att åsidosättande av sådana villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder som finns i någon EG-förordning straffsanktioneras enligt lagen.

Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

8 §

I paragrafens *första stycke* har ett tillägg gjorts i *åttonde punkten*. Detta syftar främst till att göra det möjligt att meddela sådana föreskrifter och att fatta sådana beslut som kan behövas enligt olika EG-direktiv, som gäller bekämpning av epizootiska sjukdomar.

Paragrafen har också tillförts ett *andra stycke* som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela sådana föreskrifter som behövs som komplettering av TSE-förordningen och tillhörande tillämpningsförfordningar, dock med undantag för de delar av

förordningarna som faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen eller foderlagen. I föreskriftsrätten ingår en befogenhet att – i den mån och på de villkor som de aktuella EG-förordningarna tillåter det – föreskriva om undantag från vad som stadgas i dessa.

11 §

Paragrafen har tillförts ett *andra stycke*, varav framgår att Jordbruksverket och länsstyrelserna skall utöva tillsyn även över efterlevnaden av de delar av TSE-förordningen – och tillhörande tillämpningsförfordningar – som inte faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen eller foderlagen. Som framgår av lagtexten gäller vad som föreskrivs i 12–14 §§ även för tillsynen över de aktuella bestämmelserna i TSE-förordningen.

Det som sägs i 21 § om överklagande av beslut blir också tillämpligt på beslut som fattats i samband med tillsyn över TSE-förordningens efterlevnad.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

15 §

Ett förtydligande har gjorts av *första punkten* i paragrafens *första stycke*. De närmare motiven för ändringen redovisas i avsnitt 5.3.

17 §

Paragrafens *andra punkt* har ändrats, som en följd av ändringen av 15 §.

20 §

Paragrafens *första stycke* har tillförts en tredje punkt, varav följer att vissa överträdelser av TSE-förordningen skall vara straffbara. De straffbara handlingarna är hantering av specificerat riskmaterial, framställning eller annan användning av animaliska produkter och överlåtelse av djur och andra produkter än livsmedel i strid med vad som föreskrivs i den aktuella EG-förordningen. De grundläggande bestämmelserna om detta finns idag i artikel 8, 9 respektive 15–16 TSE-förordningen. Främst med tanke på att bestämmelserna, efter eventuella framtida förordningsändringar, kan komma att få nya artikelbeteckningar anges inte artikelnumren i lagtexten.

Överträdelser av andra artiklar i TSE-förordningen eller av andra bestämmelser i ovan nämnda artiklar kan leda till straffansvar enligt livsmedelslagen, foderlagen eller lagen om straff för smuggling. TSE-förordningens import- och exportbestämmelser är straffsanktionerade i sistnämnda lag.

Förslaget till lag om ändring lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel

1 §

Paragrafen har en ny lydelse av vilken framgår att lagen om EG-gödselmedel kompletterar bestämmelserna i EG:s förordning om gödselmedel och att regeringen skall ge till känna den aktuella EG-

förordningen i Svensk författningssamling. Paragrafen är utformad på liknande sätt som 4 a § första stycket livsmedelslagen (1971:511). Prop. 2002/03:39

2 §

Paragrafen har en ny lydelse enligt vilken regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av bestämmelserna i EG:s förordning om gödselmedel. Härefter ingår en befogenhet att – i den mån och på de villkor som EG-förordningen tillåter det – föreskriva om märkning, tillsyn, provtagning och analys samt om verkställighet.

4 §

I paragrafen hänvisas till EG:s förordning om gödselmedel. Jordbruksverket ges genom hänvisningen uppgiften att utöva tillsynen över efterlevnaden av förordningen. Att också 5 §, som bl.a. ger tillsynsmyndigheterna rätt att få tillträde till områden där handelsgödsel hanteras, skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller tillsynen över EG-bestämmelserna behöver inte anmärkas särskilt i lagtexten, eftersom den paragrafen avser all tillsyn enligt lagen. Lagens bestämmelser om överklagande av beslut skall också tillämpas på tillsynsbeslut i anledning av EG-bestämmelserna.

6 §

I paragrafens *första stycke* hänvisas till EG:s förordning om gödselmedel vilket innebär att Jordbruksverket ges befogenhet att meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att säkerställa efterlevnaden av förordningen.

8 §

I paragrafen hänvisas till EG:s förordning om gödselmedel vilket innebär att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges befogenhet att föreskriva om avgifter för sådan kontroll av efterlevnaden av EG-förordningen som avses i 4 .

9 §

I paragrafens *första stycke* hänvisas till EG:s förordning om gödselmedel vilket innebär att överträdelser av EG-förordningens regler om bl.a. märkning, identifiering, spårbarhet och förpackning straffsanktioneras enligt lagen.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2002/03:39
Bilaga 1

Efter remiss har yttranden över förslaget i departementspromemorian om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati avgetts av Kammarrätten i Sundsvall, Ekonomistyrningsverket, Statens Jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Livsmedelsverket, länsstyrelserna i Stockholms, Skåne och Västerbottens län, Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges veterinärförbund och Swedish Meats.

Riksrevisionsverket, Köttbranschens riksförbund, Svensk Fågel, Lantmännen, Föreningen Foder och Spannmål samt Konvex AB har avstått från att yttra sig.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1985:295) om foder⁵ dels att 2, 12, 15 och 17 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller foder avsett för utfodring av djur.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av foder avsett för sällskapsdjur.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av foder avsett för sällskapsdjur. *Denna begränsning gäller dock inte i den mån lagen kompletterar EG-bestämmelser.*

2 a §

Bestämmelserna i denna lag kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som gäller villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av dessa EG-bestämmelser.

12 §

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn. Jordbruksverket får också överlåta åt andra myndigheter än länsstyrelsen att utöva tillsyn. Om tillsyn överläts, skall vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsyn överläts.

Det som sägs i första stycket och i 14 § om tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter

⁵ Lagen omtryckt 1998:211.

eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gäller också för tillsyn över efterlevnaden av de EG-bestämmelser som avses i 2 a §.

Prop. 2002/03:39
Bilaga 2

15 §

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder som uppenbart är avsett att säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9 eller 11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder som uppenbart är avsett att säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9 eller 11 § eller någon EG-bestämmelse som avses i 2 a §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Har foder tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

17 §⁶

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller oaktsamhet

1. bryter mot 3 a § första stycket, 4, 7, 9 eller 11 §,
2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 8 §,
3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 8 §, eller
4. underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 13 § första stycket andra meningen.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Ansvar enligt första stycket inträder inte om ansvar för gärningen kan

⁶ Senaste lydelse 2000:1241.

å dömas enligt brottsbalken eller enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Prop. 2002/03:39
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

Härigenom föreskrivs att 8, 11, 15, 17 och 20 §§ epizootilagen (1999:657) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 §

För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. slakt eller annan avlivning av djur som är eller misstänks vara smittade eller kan sprida smitta,
2. slakt eller annan avlivning av andra djur,
3. oskadliggörande av döda djur och produkter av djur samt av avfall och annat material som kan sprida smitta,
4. smittrening,
5. skyddsympning eller annan förebyggande behandling av djur,
6. undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte,
7. djurhållning,
8. begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djur,
9. transporter av djur och varor,
10. journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter,
11. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,
12. metoder för provtagning och analys.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av sådana EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för vare sig livsmedelslagen (2972:511) eller lagen (1985:295) om foder och som finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati¹, eller

2. någon EG-förordning som har beslutats med stöd av den förordning som anges under 1.

¹ EGT L 147, 31.5.2001, s. 1 (Celex 32001R0999).

Den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen utövas av Jordbruksverket. Länsstyrelsen utövar tillsynen inom länet.

Det som sägs i första stycket och i 13 och 14 §§ om tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gäller också för tillsyn över efterlevnaden av sådana EG-bestämmelser som avses i 8 § andra stycket.

15 §²

Staten skall ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur avlivas eller dör till följd av skyddsympning eller annan behandling, 2. kostnader på grund av saneringsåtgärder, 3. produktionsbortfall, 4. annan inkomstförlust än som avses i 3.	1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av skyddsympning eller annan behandling,

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter, 2. till grund för ersättning för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 skall läggas ett visst högsta värde på <i>husdjur</i> eller annan egendom som skall ersättas, 3. ersättning för kostnad eller förlust med anledning av saneringsåtgärder eller produktionsbortfall får lämnas enligt viss angiven schablon.	2. till grund för ersättning för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 skall läggas ett visst högsta värde på <i>djur</i> eller annan egendom som skall ersättas,

² Senaste lydelse 2002:548.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut enligt 4 § eller mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

3. bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Innefattar ett brott som avses i första stycket 2 olovlig transport av djur eller varor skall sådan egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel¹

dels att 7 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2, 4, 6, 8 och 9 §§ samt rubriken närmast före 2 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller marknadsföring av handelsgödsel under särskild beteckning.

Denna lag innehåller bestämmelser som behövs för att EG:s förordning om gödselmedel skall kunna tillämpas i Sverige. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilken EG-förordning som avses.

EG-handelsgödsel

Nationella föreskrifter

2 §²

Handelsgödsel som uppfyller särskilda villkor i fråga om innehåll, sammansättning, egenskaper, beteckning, förpackning och märkning får marknadsföras under beteckningen EG-handelsgödsel.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Statens jordbruksverk får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av EG:s förordning om gödselmedel.

Villkoren anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Statens jordbruksverk.

4 §

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn inom länet.

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av EG:s förordning om gödselmedel, denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn inom länet.

6 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag eller

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att EG:s förord-

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1998:129.

² Senaste lydelse 1998:129.

föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

ning om gödselmedel, denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Prop. 2002/03:39
Bilaga 2

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

8 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för kontroll som utövas enligt denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för kontroll som utövas enligt *EG:s förordning om gödselmedel*, denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

9 §⁷

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet marknadsför handelsgödsel under beteckningen *EG-handelsgödsel* utan att de villkor för detta som föreskrivits med stöd av 2 § är uppfyllda.

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet marknadsför handelsgödsel under beteckningen *EG-gödselmedel* utan att de villkor för detta som föreskrivits i *EG:s förordning om gödselmedel* eller med stöd av 2 § är uppfyllda.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Till ansvar enligt första stycket döms inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

⁷ Senaste lydelse 1998:129.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-11-14

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Enligt en lagrådsremiss den 7 november 2002 (Jordbruksdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1985:295) om foder,
2. lag om ändring i epizootilagen (1999:657), och
3. lag om ändring i lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Rikard Backelin och kanslirådet Mats Wiberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om foder

12 §

Enligt paragrafen i dess nuvarande lydelse skall Jordbruksverket utöva tillsynen över efterlevnaden av lagen om foder och med stöd av den lagen meddelade föreskrifter och beslut. Verket får också överlåta åt andra myndigheter att utöva tillsyn. Enligt ett nytt andra stycke skall vad som sägs i första stycket och i lagens 14 § om tillsyn över efterlevnaden av lagen och av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gälla också för tillsyn över efterlevnaden av de EG-bestämmelser som avses i den nya 2 a §. I författningskommentaren sägs att också 13 §, som bl.a. ger tillsynsmyndigheterna rätt att få tillträde till områden där foder hanteras, skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller tillsynen över EG-bestämmelserna, men att det inte behöver anmärkas särskilt i lagtexten, eftersom den paragrafen avser all tillsyn enligt lagen.

När den föreslagna lagtexten nämner 14 § men inte 13 §, ligger det enligt Lagrådets mening nära till hands att läsa bestämmelsen motsatsvis så att 13 § inte skall tillämpas vid tillsyn över efterlevnaden av EG-bestämmelserna. Lagrådet ser ingen nackdel med att även 13 § nämns i lagtexten och förordar i klarhetens intresse att så sker.

16 §

I anslutning till det föreslagna nya andra stycket i 12 § om tillsyn också över sådana bestämmelser om foder som finns i någon EG-förordning görs i författningskommentaren ett uttalande av innebörd att lagens bestämmelser om avgifter och om överklagande av beslut skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller tillsynen över EG-bestämmelserna som när det gäller tillsynen enligt lagen utan att det behöver anmärkas särskilt i lagtexten. I konsekvens härmed föreslås i remissen inte någon ändring i lagens avgifts- eller överklaganderegler.

Enligt Lagrådets mening kan uttalandet ifrågasättas i vad det avser avgifter för tillsynen. I 16 § regleras nämligen frågan om avgifter för tillsyn så, att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges möjlighet att föreskriva om avgiftsuttag för tillsyn

som utövas enligt lagen eller enligt föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen. Detta synes kunna ge anledning till slutsatsen att lagstöd inte finns för att meddela föreskrifter om uttag av avgifter för tillsyn som avser efterlevnaden av EG-bestämmelser. Om avsikten är att möjlighet till avgiftsuttag skall finnas också för tillsyn som utövas över efterlevnaden av någon EG-förordning, bör enligt Lagrådets uppfattning lagtexten kompletteras (jfr det tillägg som föreslås i 8 § i remissens förslag till lag om ändring i lagen om EG-handelsgödsel). Denna komplettering kan förslagsvis ske genom att 16 § i här aktuell del ges följande lydelse:

”Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att avgifter får tas ut för tillsyn som utövas enligt de EG-bestämmelser som avses i 2 a § eller enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut.”

Förslaget till lag om ändring i epizootilagen

11 §

I paragrafen föreskrivs nu dels att Jordbruksverket utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av epizootilagen och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av den lagen, dels att länsstyrelsen utövar tillsynen inom länet. Enligt ett nytt andra stycke skall det som sägs i första stycket och i 13 och 14 §§ om tillsyn över efterlevnaden av lagen och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gälla också för tillsyn över efterlevnaden av sådana EG-bestämmelser som avses i det nya andra stycket i 8 §. I författningskommentaren sägs att också 12 §, som bl.a. ger tillsynsmyndigheterna rätt att få tillträde till områden där djur hålls, skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller denna tillsyn, men att det inte behöver anmärkas särskilt i lagtexten, eftersom den paragrafen avser all tillsyn enligt lagen.

På skäl motsvarande dem som Lagrådet har anfört i fråga om 12 § lagen om ändring i lagen om foder förordar Lagrådet att det i den nu aktuella paragrafen införs en hänvisning även till 12 § epizootilagen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om EG-handelsgödsel

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 januari 2003

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Ulvskog, Lindh, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson J. O., Sommestad, Karlsson H., Nykvist, Lund, Andnor, Nuder, Hallengren, Björklund

Föredragande: Ann-Christin Nykvist

Regeringen beslutar proposition 2002/03:39 Ändringar i foderlagen, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i lagen (1985:295) om foder	2 a, 16 §§	32001R0999
Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	8, 17 §§	32001R0999
Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1684) om EG-handelsgödsel	2, 8 §§	
